

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 10. januára 2022

č. 2)

Stanovisko k Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom фонде a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Všeobecne k návrhu:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom фонде a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) vypracovalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

Návrh zákona rozširuje dôvody vykonania pozemkových úprav a reaguje na zmenu klimatických podmienok a je zameraný na potrebu zabezpečenia zadržiavania vody v krajine. Ako ďalší podstatný dôvod rozšírenia dôvodov na vykonanie pozemkových úprav sa uvádza, že návrh zákona odstraňuje nesúlad zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“) a súčasnej podoby zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom фонде a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“), ktoré sa prejavovali v priebehu celého konania o pozemkových úpravách, od rozporov v povolení alebo nariadení pozemkových úprav, v posudzovaní obvodu pozemkových úprav, nejednoznačnom určení subjektu poskytujúceho náhradu a pod.

Návrh zákona predkladá riešenie spôsobom vyňatia konania o pozemkových úpravách zo zákona č. 66/2009 Z. z. a začlenenie tohto špecifického konania do samostatného ustanovenia zákona č. 330/1991 Zb., pričom sa nastavujú jednoznačné procesné a technické podmienky konania o pozemkových úpravách, týkajúce sa preukazovania dôvodu ich vykonania, určenia a zadefinovania žiadateľa, určenia podmienok a spôsobu začatia konania, určenia spôsobu vyrovnania, posudzovania podmienok primeranosti vyrovnania a pod.

Pokiaľ ide o ďalšie legislatívne zmeny návrh zákona, zavádza povinnosť vzdelanostného predpokladu pre vedúcich projektov pozemkových úprav tzv. osobitný kvalifikačný predpoklad, ktorý bude možné získať vykonaním skúšky pred skúšobnou komisiou zriadenou ministerstvom.

Návrh zákona vzhľadom na jednotlivé fázy konania o pozemkových úpravách ustanovuje obsahové náležitosti zloženia jednotlivých dokumentácií a zároveň stanovuje výnimky pre prípady, v ktorých sa nebude na konkrétne prípady vyžadovať úplná dokumentácia. Ďalšie legislatívne zmeny riešia problémy doručovania počas pozemkových úprav v podobe ustanovenia opatrovníka v prípadoch, kedy vlastníak pozemku zomrie alebo je vyhlásený za mŕtveho.

Návrh zákona z hľadiska potreby odstránenia nejasností a aplikačných problémov z praxe zavádza definíciu vlastného trvalého porastu a trvalého porastu na cudzom pozemku a zároveň dochádza k definovaniu možných spôsobov riešenia vlastníctva pozemku, na ktorom sa trvalý porast nachádza v pozemkových úpravách.

Ďalšie legislatívne zmeny sa dotýkajú skutočností, ktoré môžu vlastníci pozemkov prijať v zásadách umiestnenia nových pozemkov pri jednoduchých pozemkových úpravách na iné účely ako je hospodárenie na pôde. Ide hlavne o tzv. „príspevok na účelové komunikácie“. Upravujú sa ustanovenia týkajúce sa združenia účastníkov pozemkových úprav, pričom reagujú na zmeny v zákone č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 52/2018 Z. z.

Návrh zákona zároveň vychádzal aj z dvoch nelegislatívnych materiálov:

1. „Analýza stavu a návrh riešenia pozemkových úprav podľa zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov“, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 350 z 22. augusta 2018.

2. „Návrh opatrení na urýchlené vykonanie pozemkových úprav v SR“, bol schválený na rokovaní vlády SR dňa 21. augusta 2019. Z hľadiska dopadov na rozpočet verejnej správy uvádzame, že pri príprave obidvoch horeuvedených nelegislatívnych materiálov predkladateľ vypracoval podrobnú analýzu vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu. V obidvoch prípadoch predmetná analýza už bola predmetom rokovania a schválenia vládou SR.

Návrh zákona v článkoch II. a IV. reflektuje aj na organizačné zmeny Slovenského pozemkového fondu, pri riešení reštitučných nárokov náhrad z depozitu a neexistenciu právnej úpravy na povinnosť osvedčenia podpisu na plnomocenstve. V novelizačnom článku III sa upravujú opatrenia proti drobeniu pozemkov, ktoré vzniknú aj po vykonaní pozemkových úprav.

Dátum nadobudnutia účinnosti sa navrhuje s ohľadom na potrebu prípravy okresných úradov na aplikáciu zákona a na potrebu zabezpečiť, aby adresáti zákona mali dostatok času na oboznámenie sa s novou právnou úpravou.

Stanovisko AZZZ SR :

K materiálu uplatňujeme nasledovné zásadné pripomienky:

1) Pripomienka k NB č. 61 § 11 ods. 3 – Navrhujeme tento NB vypustiť

Odôvodnenie:

Toto znenie sa do návrhu zákona dostalo po MPK, pôvodný návrh zákona ho neobsahoval. Preto ho namietame teraz. Týmto ustanovením sa zásadne mení minimálna výmera pozemkov, ktoré môžu vzniknúť pozemkovými úpravami. Táto zmena bola zapracovaná do návrhu novely zákona v rámci MPK v zmysle požiadavky SPPK. Odôvodnená bola citujeme „Jedným z cieľov pozemkových úprav je usporiadanie užívania poľnohospodárskych pozemkov. Žiadaným výsledkom je dosiahnuť (v najväčšej možnej miere) užívanie pozemkov na mieste a minimalizovať tak náhradné užívanie resp. obdobné zámery užívania medzi obhospodarovateľmi. Vďaka tomu budú užívacie právne vzťahy k pozemkom jednoduchšie, transparentnejšie voči vlastníkom a zároveň sa zjednoduší kontrola oprávnenosti poberania podpôr. Dosiahnutie tohto cieľa je priamoúmerne veľkosti (rozdrobenosti) pozemkov. Čím je pozemok väčší, tým je jeho obhospodarovanie na mieste efektívnejšie a racionálnejšie. Slovenská republika v rámci národnej legislatívy určila, ako najmenšiu oprávnenú plochu spôsobilú na priame platby, plochu s výmerou 3000 m². To zároveň predstavuje spodnú hranicu povolenú legislatívou EÚ. Možnosť žiadať priame platby je podstatným ekonomickým faktorom pre efektívne obhospodarovanie. Preto je žiaduce zabezpečiť, aby po pozemkových úpravách mali všetky poľnohospodárske pozemky výmeru spôsobilú na poberanie podpôr.“

Zákon doteraz riešil minimálnu výmeru parcely v § 11 ods. 15 a ods. 16. Znenie týchto odsekov novela nezmenila resp. iba minimálne. Avšak doplnením §11 ods. 3 o novú vetu sa zásadne zmenilo stanovenie minimálnej výmery. Cieľom pozemkových úprav je hlavne možnosť odstrániť obrovskú mieru rozdrobenosti pozemkového vlastníctva, inak povedané odstrániť spoluvlastnícke podiely (§1 ods. 1. : Obsahom pozemkových úprav¹) je racionálne priestorové usporiadanie pozemkového vlastníctva v určitom území a ostatného nehnuteľného poľnohospodárskeho a lesného majetku s ním spojeného vykonávané vo verejnom záujme v súlade s požiadavkami a podmienkami ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability, funkciami poľnohospodárskej krajiny a prevádzkovo-ekonomickými hľadiskami moderného

poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a podpory rozvoja vidieka). Takýmto nastavením by sme naopak vytvárali spoluvlastnícke podiely. Teda nebude možné racionálne usporiadať pozemkové vlastníctvo v určitom území. Tento NB zásadne narušuje celú filozofiu a podstatu zákona o pozemkových úpravách. Tento NB vychádza zo zjednodušeného nazerania na problematiku usporiadania pozemkového vlastníctva a do úvahy berie len predpokladané benefity pre užívateľov pôdy. Návrh však absolútne nedbá na množstvo špecifických prípadov vyskytujúcich sa v reálnom živote. Aj ustanovenia Nariadenia vlády SR č.342/2014, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve a ktorým sa stanovuje minimálny výmera poľnohospodárskeho pozemku, na ktorý možno poberať tzv. priame platby (3000m²), sa zameriava akoby len na ideálne, hoci prevažujúce prípady. Návrh je urobený bez domyslenia všetkých súvislostí a konzekvencií. Úpravou §11, ods.3 a zavedením minimálnej výmery by však došlo k poškodeniu pozemkových úprav, ako nástroja na usporiadanie pozemkového vlastníctva.

Argumenty proti návrhu možno rozdeliť do troch skupín:

1. Argumenty, ktoré vyvracajú zmyslupnosť návrhu z pohľadu cieľov, ktoré deklarujú predkladatelia i z pohľadu logickosti formulácie návrhu.

V podmienkach SR žiaľ nie sú pozemky evidované v katastri nehnuteľností totožné s areálmi LPIS, na ktoré sú vyplácané tzv. priame platby – na druhej strane je z toho istého dôvodu nelogické naväzovať veľkosť pozemku v katastri s veľkosťou areálu LPIS. Starostlivosť o zazmluvnenie parcely menšej než 3000m² je zbytočná – platí obrátená logika – keďže vlastník na takúto parcelu nemôže žiadať priamu platbu, je nútený ju tak či onak prenajať. Napriek tomu, že plocha s výmerou 3000 m² (údajne) predstavuje spodnú hranicu povolenú legislatívou EÚ pre plochu spôsobilú na vyplácanie priamych platieb (alebo je to len sumárna výmera jedného žiadateľa?), ani v Českej republike nie je pri spracovaní pozemkových úprav táto hranica určená ako minimálna výmera novej parcely. Podobne aj v Rakúsku existujú parcely s výmerou menšou než 3000m² a táto skutočnosť evidentne nie je prekážkou v ich užívaní. Nie celý pozemok evidovaný v katastri nehnuteľností ako orná pôda alebo t.t.p. vždy spĺňa kritériá na vyplácanie priamych platieb. Aj po PÚ teda môže nastať prípad, že máme poľnohospodársky pozemok o výmere cez 3000m², na ktorý nie je možné samostatne poberať priame platby (napr. ak časť t.t.p. postupne zarastie nelesnou drevinovou vegetáciou). Rozhodujúce teda nie je, aká je výmera parcely evidovanej v katastri nehnuteľností, ale akú časť pozemku uzná za spôsobilú na vyplácanie priamych platieb PPA.

Doterajšia právna úprava stanovovala, že do spoluvlastníctva budú zlúčené pozemky do 400m². Táto hranica je logická aj z hľadiska transakčných nákladov – cena takejto výmery je natoľko nízka, že náklady na jej spravovanie môžu prekračovať výnosy a pre vlastníka je výhodnejšie sa takejto pôdy zbaviť. Počet vlastníkov, ktorí disponujú takouto výmerou bol podľa doterajších skúseností cca 10-20% v jednom katastrálnom území, naproti tomu počet vlastníkov, ktorí disponujú sumárnou výmerou do 3000m² prevyšuje 50% z celkového počtu vlastníkov v danom území. To znamená, že viac ako polovici vlastníkov pôdu neskomasujeme do výlučného vlastníctva a samostatných parciel, ale zlúčime do spoluvlastníctva. Dá sa povedať, že sa tým potiera samotný zmysel pozemkových úprav. Podľa návrhu a doterajšej aplikačnej praxe by boli do spoluvlastníctva zlučovani nielen vlastníci, ktorých sumár výmer je do 3000m², ale v dôsledku nutnosti dodržať kritérium primeranosti v hodnote a druhu pozemku aj vlastníci, ktorí môžu vlastníť dvoj až trojnásobok tejto výmery. V praxi to znamená, že sa jednak nezmenší rozdrobenosť pozemkového vlastníctva (parciel bude menej, ale spoluvlastníckych podielov rovnako veľa), avšak oveľa horším dôsledkom bude, že veľká časť vlastníkov nebude môcť ani po pozemkových úpravách samostatne rozhodovať o svojom vlastníctve. Aj vlastníkovi jedného hektára pôdy sa takto môže stať, že po PÚ nebude mať jednu parcelu, ale bude spoluvlastníkom v štyroch-piatich parcelách. V praxi na základe návrhu po PÚ (na rozdiel od doterajšieho stavu) vznikne veľa nových parciel, ktorých výmera bude mierne prekračovať minimálnu výmeru 3000m² a v ktorých budú do spoluvlastníctva zlúčení dvaja až štyria spoluvlastníci, zväčša tí, ktorí boli spoluvlastníkmi aj v pôvodnom stave. Nezabudnime, že vlastníci s výmerou do 400m² by boli do spoluvlastníctva zlúčení aj podľa doterajšieho postupu.

Tento návrh môže spôsobiť nasledovné a to zmenšenie počtu vlastníkov, ktorý budú môcť po PÚ samostatne rozhodovať o svojom vlastníctve (teda ako vlastníci v podiele 1/1). Značná časť vlastníkov sa totiž ocitne v postavení menšinového spoluvlastníka a v tomto prípade bude o využití týchto pozemkov rozhodovať vlastníci nadpolovičnej väčšiny. To síce uľahčí uzatváranie nájomných zmlúv užívateľom, ale je to samozrejme v rozpore s predvolebnými vyhláseniami o ochrane vlastníkov. Problémy, ktoré návrh spôsobí mimo produkčných plôch, teda mimo areálov LPIS, registrovaných vinohradov a pod. ďaleko prevýšia zdanlivý prínos pre užívateľov v podobe možnosti ignorovať časť vlastníkov.

2. Argumenty, ktoré vyvracajú stanovenie minimálnej výmery v navrhovanom znení, ale pripúšťajú jej stanovenie v zvlášť definovaných prípadoch

Návrh na akékoľvek zväčšenie minimálnej výmery poľn. pôdy by sa v krajnom prípade mal striktné týkať iba tzv. veľkoblokovej ornej pôdy a t.t.p., teda poľn. pôdy, ktorá je spôsobilá na to, aby na ňu poľn. subjekty poberali tzv. priame platby. V obvodoch PPÚ sa však nachádza okrem veľkoblokovej ornej pôdy aj množstvo maloblokovej ornej pôdy resp. t.t.p., ktorých hranice sú často ohraničené prírodnými hranicami (napr. hranice lesa) alebo sú súčasťou malých hospodárskych celkov pri rodinných domoch alebo vo viničných honoch, či v blízkosti intravilánu.

Aj v súčasnosti existujú v systéme LPIS menšie diely ako 3000m², a to v prípadoch, ak sú ohraničené prírodnými hranicami. Návrh však s takýmito prípadmi nepočíta, rovnako ako nepočíta s prípadmi, ak daný pozemok ornej pôdy alebo t.t.p. nie je evidovaný ako kultúrny diel LPIS alebo ak naň vlastník nechce poberať priame platby. V súčasnosti je príčinou nezájmu o obhospodarovanie pozemkov v bývalých viničných honoch značná rozdrobenosť týchto pozemkov, t.j. množstvo relatívne malých parciel s viacerými spoluvlastníkmi. Dôsledkom návrhu by bolo, že v rozsiahlych viničných honoch, ktoré sú dnes z veľkej časti neobrábané a nepredstavujú ani objekt záujmu poľnohospodárskych subjektov, by vlastníctvo trvalých trávnych porastov (jediný druh pozemku, ktorý je na takéto plochy vhodný) bolo scelené tým spôsobom, že by boli utvorené parcely, v ktorých by boli vlastníci umelo zlúčení do spoluvlastníctva - nakladanie s takýmto vlastníctvom by bolo maximálne komplikované a viedlo by k ďalšiemu nezájmu o jeho obhospodarovanie (kto investuje do pozemku, ak mu nepatrí celý?).

Pri rozčlenení poľn. pôdy podľa platného územného plánu na jednotlivé stavebné pozemky zostáva naďalej pôvodný druh stavebného pozemku (t.j. napr. orná pôda) a zmena na ostatnú, resp. zastavanú plochu sa vykoná až so začatím stavebného konania. Návrh s týmto prípadom opäť nepočíta.

3. Argumenty, ktoré poukazujú na skomplikovanie, v niektorých prípadoch až znemožnenie komasácie a poškodenie vlastníkov.

Súčasný spôsob určovania hodnoty pozemkov pre PPÚ vychádza z hodnoty areálov BPEJ podľa Vyhlášky MPRV SR č.38/2005 o určení hodnoty pozemkov na účely pozemkových úprav – tieto hodnoty za jednotlivé areály BPEJ absolútne nekorešponujú s trhovou hodnotou poľnohospodárskej pôdy a čo je horšie, obsahujú zjavné deformácie hodnoty pôdy, relatívne rozdiely medzi jednotlivými BPEJ sú príliš veľké, nezodpovedajúce reálnym podmienkam. Rozdiely medzi hodnotami susedných BPEJ (na ktorých leží jeden pôvodný pozemok) sú často viac než 50-100% - zachovanie primeranosti v hodnote do 10% je v takýchto prípadoch veľmi obtiažne až nemožné. Situáciu nezlepšilo ani dodatočné spresnenie BPEJ pracovníkmi VÚPOP, naopak spresnenie BPEJ spôsobilo ešte väčší zmatok v hodnotách pozemkov, ktoré treba rešpektovať. V tejto situácii, preto nebude možné v niektorých prípadoch nájsť takú kombináciu vlastníctva a hodnoty, ktorá by vyhovovala kritériám primeranosti a súčasne aj podmienke minimálnej výmery. V prípade jednoduchých pozemkových úprav vykonávaných podľa §2 ods. 1, ktoré spravidla riešia len časť katastrálneho územia, určitú lokalitu, by ustanovenie o minimálnej výmere pozemkov, prakticky znemožnilo takéto projekty vykonávať, pretože uvedenému kritériu veľkosti min. výmery by vo veľa prípadoch zodpovedali len pozemky investora. Zvyšok vlastníkov by uvedené kritériá nespĺňal a tak by sme ich museli dávať do spoluvlastníctva, čím by sa úplne vytratil zmysel vykonávania pozemkových úprav, ktorým je podľa §1 ods. 1 racionálne priestorové usporiadanie pozemkového vlastníctva v určitom území. Teda tento cieľ by sa dosiahol iba pri investoroch, ktoré v takomto území vlastní väčšinu výmery a preto aj požiadali o povolenie pozemkových úprav formou jednoduchých pozemkových úprav. Vlastníctvo zvyšku vlastníkov v danom obvode projektu jednoduchých pozemkových úprav by zostalo prakticky v nezmenenom stave resp. ešte by sa zhoršilo, pretože by sme boli nútení dať do spoluvlastníctva v niektorých prípadoch viacerých vlastníkov ako boli v pôvodnom stave. Takéto pozemkové úpravy by boli vo verejnosti veľmi negatívne vnímané pretože ich výsledok by zlepšil stav (usporiadal pozemkové vlastníctvo), iba malej množine vlastníkov (spravidla investorovi). Väčšine ostatných vlastníkov by stav nezlepšil, ba dokonca zhoršil. Táto zmena navyše spôsobí nekozistenciu celého zákona, pretože viaceré ustanovenia, ktoré vychádzali z pôvodnej minimálnej výmery pozemkov, ktorú možno vyčleniť jednotlivým vlastníkom ako samostatné pozemky v 1/1 zostávajú nezmenené (napr. §11 ods. 8, 9, 15, 16)

2) Pripomienka k NB č. 62 § 11 ods. 4 - Navrhujeme tento NB vypustiť

Odôvodnenie:

Toto znenie sa do návrhu zákona dostalo po MPK, pôvodný návrh zákona ho neobsahoval. Preto ho namietame teraz. Súčasný spôsob určovania hodnoty pozemkov pre PPÚ vychádza z hodnoty areálov BPEJ podľa Vyhlášky MPRV SR č.38/2005 o určení hodnoty pozemkov na účely pozemkových úprav – tieto hodnoty za jednotlivé areály BPEJ absolútne nekorešponujú s trhovou hodnotou poľnohospodárskej pôdy a

čo je horšie, obsahujú zjavné deformácie hodnoty pôdy, relatívne rozdiely medzi jednotlivými BPEJ sú príliš veľké, nezodpovedajúce reálnym podmienkam. Rozdiely medzi hodnotami susedných BPEJ (na ktorých leží jeden pôvodný pozemok) sú často viac než 50-100% - zachovanie primeranosti v hodnote do 10% je v takýchto prípadoch veľmi obtiažne až nemožné.

Situáciu nezlepšilo ani dodatočné spresnenie BPEJ pracovníkmi VÚPOP, naopak spresnenie BPEJ spôsobilo ešte väčší zmätok v hodnotách pozemkov, ktoré treba rešpektovať. V tejto situácii, preto nebude možné v niektorých prípadoch nájsť takú kombináciu vlastníctva a hodnoty, ktorá by vyhovovala kritériám primeranosti a súčasne aj podmienke minimálnej výmery.

Doterajšie znenie §11 ods. 4 umožňovalo tieto veľké rozdiely v hodnotách susedných BPEJ čiastočne vyriešiť. Vlastníci si mohli určiť tento rozdiel až do výšky 25%. Súčasný návrh túto hodnotu znižuje na 15%. To považujeme za neodôvodnené a preto požadujeme zachovať pôvodnú výšku 25%. Je predsa na vlastníkoch akú výšku si odsúhlasia v zásadách umiestnenia nových pozemkov. Je to transparentné a spravodlivé.

3) Pripomienka k NB č. 71, § 11 ods. 13 - Navrhujeme v NB 71 preformulovať znenie ods. 13 nasledovne :

„Pozemky, ktoré patria do obvodu pozemkových úprav a tvoria spoločnú nehnuteľnosť možno rozdeliť, ak s tým súhlasia vlastníci nadpolovičnej výmery spoločnej nehnuteľnosti.7c) Spoluvlastník spoločnej nehnuteľnosti môže požiadať o oddelenie časti spoločnej nehnuteľnosti s výmerou zodpovedajúcou jeho spoluvlastníckemu podielu a jej scelenie s iným pozemkom alebo spoluvlastníckym podielom, ktoré vlastní v obvode projektu pozemkových úprav. Spoluvlastník spoločnej nehnuteľnosti, ktorý v obvode projektu pozemkových úprav nevlastní okrem podielu na spoločnej nehnuteľnosti iný pozemok alebo spoluvlastnícky podiel, môže požiadať o oddelenie podľa predchádzajúcej vety, ak na jeho podiel na spoločnej nehnuteľnosti pripadá najmenej 400 m² ak ide o pozemky mimo lesných pozemkov alebo najmenej 2000 m² ak ide o lesné pozemky. Podľa druhej a tretej vety môžu spoločne postupovať aj viacerí spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti. Postup podľa druhej a tretej vety sa nevzťahuje na lesné pozemky. Na postup podľa druhej a tretej vety sa nepoužije § 6 ods. 7.“

Odôvodnenie:

Toto znenie sa do návrhu zákona dostalo po MPK, pôvodný návrh zákona ho neobsahoval. Preto ho namietame teraz. Táto zmena je vyvolaná zmenou v súvislosti s našou námietkou č. 1 týkajúcou sa NB č. 61.

4) Pripomienka k novelizačnému bodu čl. III. číslo 4

Navrhovaná zmena ustanovení § 21 až 25 zákona č. 180/1995 Z.z. nebola obsiahnutá v pôvodnom návrhu zákona, ktorý prešiel doterajšími fázami legislatívneho procesu, vrátane medzirezortného pripomienkového konania a nie sú známe dôvody jej dodatočného doplnenia do návrhu zákona. K doplneniu navrhovanej zmeny zákona tak došlo bez odbornej diskusie, bez objasnenia dôvodov jej predloženia, bez hodnotenia dopadov na podnikateľské prostredie a pod.

Navrhovanou zmenou sa má, na rozdiel od súčasného stavu, zaviesť absolútny zákaz akéhokoľvek rozdelenia spoluvlastníckeho podielu (bez ohľadu na jeho veľkosť, t.j. aj podielu 1/1) na akomkoľvek pozemku, nachádzajúceho sa mimo zastavaného územia obce, bez ohľadu na výmeru tohto pozemku alebo na výmeru pripadajúcu na spoluvlastnícky podiel. Zároveň sa má zaviesť zákaz reálneho rozdelenia poľnohospodárskeho a lesného pozemku, nachádzajúceho sa mimo zastavaného územia obce, na nové pozemky, ktorých výmera by bola nižšia ako 3000 m², resp. 5000 m² v prípade pozemkov v katastrálnych územiach po vykonaní pozemkových úprav, s tým, že sa ustanovuje niekoľko výnimiek zo zákazu reálneho rozdelenia pozemku.

Vzhľadom k tomu, že ide o tak zásadnú zmenu doterajšej právnej úpravy, nie je možné s ňou súhlasiť bez toho, aby sa k nej vyjadrili dotknuté subjekty a odborná verejnosť v riadnom legislatívnom procese. Vo svojich dôsledkoch totiž zasahuje veľké množstvo právnych vzťahov a subjektov. Príprava takejto zmeny zákona takzvané „horúcou ihlou“ bez širšej odbornej diskusie a bez riešenia všetkých súvislostí so sebou prináša riziko aplikačných problémov. Navyše, samotné znenie navrhovanej zmeny zákona používa neštandardné a nejasné

pojmy, ako napr. spojenie „ďalšie delenie sa zakazuje“ evokuje otázku, či nejaké prvé delenie je dovolené...?, alebo spojenie „zostatková časť jestvujúceho pozemku“ vyvoláva zdanie, že zánikom pozemku jeho rozdelením na dva alebo viaceré pozemky sa má jeden z novovzniknutých pozemkov (ktorý?!) považovať za zostatkovú časť jestvujúceho pozemku...? (ide o nóvum, ktoré právna terminológia nepozná). Uvedené terminologické i obsahové nejasnosti sú samo o sebe dôvodom na dôkladnejšiu prípravu navrhovanej zmeny zákona.

Nespochybujeme opodstatnenosť potreby riešenia rozdrobenosti pozemkov v Slovenskej republike, avšak sme zásadne proti nepripraveným a nekoncepčným riešeniam, predloženým bez akejkoľvek odbornej diskusie.

5) Pripomienka k novelizačnému bodu čl. I. číslo 95 (§ 14 ods. 9 návrhu zákona)

Znenie § 14 ods. 9 navrhujeme zmeniť nasledovne: „Dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav alebo neskorším dňom uvedeným v tomto rozhodnutí zanikajú nájomné vzťahy k pôvodným nehnuteľnostiam. Ak nájomca riadne a včas plní svoje záväzky zo zmluvy o nájme pôvodných nehnuteľností, má právo na uzavretie zmluvy o nájme nových pozemkov na poľnohospodárske účely pri prevádzkovaní podniku za podmienok, ktoré sú dohodnuté pri nájme pôvodných nehnuteľností, a to na výmeru nových pozemkov zodpovedajúcu výmere pôvodných prenajatých nehnuteľností, upravenú podľa § 13 ods. 1. Po vykonaní zmien v katastri nehnuteľností podľa odseku 5 sa vykoná aktualizácia vo vinohradníckom registri(10a) a registri ovocných sádov a chmeľníc.10b)“.

Poznámky pod čiarou k odkazu 10a a 10b znejú:

„10a) § 8 zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve v znení neskorších predpisov

10b)§ 4a zákona č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z.“

Odôvodnenie:

Návrhom zákona sa má zásadným spôsobom upraviť ust. § 14 zákona tak, že sa má opätovne zaviesť absolútny zánik nájomných vzťahov poľnohospodárov k pôvodným pozemkom dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav alebo neskorším dňom uvedeným v tomto rozhodnutí.

Proti navrhovanému novelizačnému bodu **namietame**, že:

1. je v rozpore so základným cieľom a účelom pozemkových úprav, ktorým je usporiadanie užívacích pomerov k pozemkom,
2. destabilizuje podnikateľské prostredie
3. v rozpore s Ústavou SR neprimerane zasahuje do existujúcich majetkových práv nájomcov a prenajímateľov poľnohospodárskej pôdy

K námietke č. 1:

Je potrebné zdôrazniť, že jedným zo základných cieľov pozemkových úprav je usporiadanie užívacích vzťahov k poľnohospodárskej pôde. Tento cieľ považujeme za opodstatnený a jeho realizáciu za potrebnú a nevyhnutnú.

Efektívne usporiadanie užívacích vzťahov je nemožné, pokiaľ „staré“ užívacie vzťahy, ktoré sa majú nanovo usporiadať (a z ktorých zhotoviteľ projektu pozemkových úprav vychádza pri tvorbe nového stavu), zanikajú okamihom vzniku nového stavu bez toho, aby sa premietli do nového stavu, t.j. bez toho, aby sa v rovnakom (obdobnom) rozsahu viazali i k pozemkom v novom stave. Ako môže zhotoviteľ projektu pozemkových úprav usporiadať užívacie vzťahy, ktoré len vzniknú v budúcnosti, ktoré v procese pozemkových úprav ešte nie sú známe? Ak majú dňom právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav alebo neskorším dňom uvedeným v tomto rozhodnutí zaniknúť nájomné vzťahy k pôvodným pozemkom, ktorých účelné usporiadanie (t.j. usporiadanie do funkčných celkov podľa jednotlivých nájomcov) má byť zmyslom pozemkových úprav, bez toho, aby na dobu a za podmienok pôvodne dohodnutých trvali ďalej vo vzťahu k adekvátnym pozemkom vlastníkov v novom stave, stráca sa pozitívny prínos pozemkových úprav k usporiadaniu užívacích vzťahov. Vo výsledku tak logicky nedôjde k usporiadaniu užívania, ale opäť len k rozdrobenosti užívacích vzťahov. Po pozemkových úpravách opäť vznikne stav nesúladu medzi tým, k čomu má poľnohospodár užívacie právo (spravidla to bude nájomný vzťah k rôznym pozemkom „roztrúseným“ po celom katastrálnom území) a tým,

čo v skutočnosti užíva. Pozemkové úpravy sa tak z hľadiska usporiadania užívacích vzťahov úplne minú svojmu účinku.

Navrhovaná zmena zákona k naplneniu cieľa pozemkových úprav (usporiadanie užívacích pomerov) nijako neprispieje, naopak, je s ním v priamom rozpore. Na objasnenie problému uvidíme jednoduchý príklad. Predstavme si, že v katastrálnom území máme nasledovných obhospodarovateľov: družstvo (1500 ha), X s.r.o. (500 ha), Y1 - SHR (300 ha), Y2 – SHR (100 ha), Y3 – SHR (20 ha) a povedzme tri fyzické osoby – nepodnikateľov, každá po 5 ha. Problémom súčasného stavu je to, že v prevažnej väčšine žiaden zo subjektov neužíva priamo ten pozemok, ku ktorému má vlastníctvo alebo nájom. Každý zo subjektov síce vlastní alebo má v nájme výmeru, zodpovedajúcu užívaniu, avšak toto vlastníctvo a nájom má k veľkému počtu pozemkov resp. podielov na pozemkoch, ktoré sa nachádzajú v rôznych lokalitách v celom katastrálnom území. Právne tituly sú tak doslova „roztrúsené“ po celom katastri. Na to, aby mal poľnohospodár možnosť obrábať efektívne a racionálne celky, v súčasnosti slúži niekoľko právnych inštitútov (podnájom §12a, §12b a §12c zákona č. 504/2003 Z.z.), ktorými je zabezpečené to, aby poľnohospodár mohol namiesto svojich „roztrúsených“ pozemkov užívať ucelené plochy. Problémom je to, že takýchto plôch môže mať jeden poľnohospodár viacero, čo je dôsledkom postupného vyčleňovania podnájomných (predtým náhradných) pozemkov, takže nakoniec aj užívacie vzťahy nie sú usporiadané tak, že by jeden poľnohospodár mal iba jednu prípadne len niekoľko ucelených plôch.

V čom teda spočíva zmysel pozemkových úprav z hľadiska usporiadania užívacích vzťahov? Po pozemkových úpravách by mal mať každý z doterajších obhospodarovateľov v užívaní rovnakú výmeru ako doteraz, pričom užívané plochy budú scelené do účelných celkov a právny titul (vlastníctvo a nájom) bude mať priamo v plochách, ktoré užíva. Ak sa vrátíme k zvolenému príkladu, aj po pozemkových úpravách budú v katastrálnom území nasledovní obhospodarovatelia: družstvo (1500 ha), X s.r.o. (500 ha), Y1 - SHR (300 ha), Y2 – SHR (100 ha), Y3 – SHR (20 ha) a tri fyzické osoby – nepodnikatelia, každá po 5 ha, ale s tým, že užívacie a právne vzťahy budú usporiadané, scelené a priame (užíva sa priamo na základe vlastníctva a nájmu, nie odvodené na základe inštitútov podnájmu §12a, §12b a §12c zákona č. 504/2003 Z.z.).

Predkladateľom navrhovaná zmena otvára cestu k destabilizácii užívacích vzťahov k pôde. Takáto zmena vyhovuje špekulantom, ktorí sa v procese pozemkových úprav rôznymi neférovými aktivitami (napr. neoprávneným získaním a zneužitím informácií o novom usporiadaní pozemkov) snažia vopred zazmluvniť vlastníkov a získať tak neoprávnenú výhodu voči iným (doterajším) poľnohospodárom. Treba zdôrazniť, že spravidla ide vždy o subjekty, ktoré v danom katastrálnom území do začatia pozemkových úprav nehospodárili, resp. nehospodárili vôbec. Výsledkom takýchto špekulatívnych aktivít je znovu len rozdrobenosť užívacích vzťahov, neprehľadnosť a spornosť nájomných vzťahov. Špekulatívne snahy rôznych subjektov (nezriedka takých, ktorí poľnohospodárstvo vôbec nevykonávali) získať v procese pozemkových úprav užívacie právo k pozemku formou nájomnej zmluvy na nový stav (okamžite ako je známy) s odloženou účinnosťou ku dňu schválenia projektu pozemkových úprav, priamo ohrozujú fungovanie a ekonomickú stabilitu miestnych družstiev a farmárov.

Hoci je deklarovaným cieľom pozemkových úprav usporiadanie užívacích vzťahov medzi užívateľmi pozemkov, v zmysle návrhu zákona sa v skutočnosti otvára cesta k novému prerozdeleniu užívacích vzťahov medzi súčasnými a novými (inými) užívateľmi, a to v dôsledku bezprecedentného zániku majetkového práva (nájmu) priamo zákonným ustanovením. Odňatie majetkového práva nemožno odôvodňovať (inak opodstatneným) záujmom na vyváženom postavení vlastníka (prenajímateľa) a poľnohospodára (nájomcu), keďže, ako je na prvý pohľad zrejmé, ide o hrubý zásah do právneho postavenia nájomcu a teda o príkre znevýhodnenie jeho postavenia vo vzťahu k prenajímateľovi, a už vôbec nie záujmom na posilnení konkurenčného prostredia, keďže tu naopak dochádza (priamo zákonom) k drastickému zásahu do konkurenčného prostredia tým, že sa určitej skupine účastníkov trhu odníme legálne nadobudnuté majetkové právo.

Predkladateľ zákona tak otvorene vyjadruje odklon od skutočného cieľa pozemkových úprav k politickému nástroju na prerozdelenie majetkových práv poľnohospodárskych podnikov. Treba poukázať na to, že podľa § 1 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. pozemkové úpravy zahŕňajú zistenie a nové usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov ako aj súvisiacich iných vecných práv v obvode pozemkových úprav a nové rozdelenie pozemkov (scelenie, oddelenie alebo iné úpravy pozemkov) a technické, biologické, ekologické, ekonomické a právne opatrenia súvisiace s novým usporiadaním právnych pomerov, nie prerozdelenie užívacích pomerov vstupom celkom nových užívateľov namiesto pôvodných užívateľov. V podmienkach demokratického a právneho štátu je takýto zásah do existujúcich práv vlastníkov (prenajímateľov) a poľnohospodárov (nájomcov), založených

súkromnoprávnymi záväzkovými vzťahmi na princípe zmluvnej slobody, spočívajúci v ich nútenom, direktívnom zániku, absolútne neprijateľný.

K námietke č. 2:

Navrhovaná zmena zákona otvára cestu k destabilizácii podnikateľského prostredia v poľnohospodárstve. Strany vstupujúce do nájomného vzťahu očakávajú, že dôjde k jeho naplneniu. Poľnohospodári spravidla uzatvárajú nájomné zmluvy v pravidelných cykloch (zväčša v päťročných alebo desaťročných), podľa čoho plánujú výrobný proces, investície a ich návratnosť. Vlastníci naopak očakávajú pravidelný príjem z nájomného a starostlivosť o pôdu. Navrhovaná zmena zákona predstavuje neprímeraný a neodôvodnený zásah do existujúcich zmluvných vzťahov medzi vlastníkom a poľnohospodárom. Podľa návrhu zákona sa môže stať, že k začatiu konania o pozemkových úpravách môže prísť napr. v druhom roku desaťročného cyklu nájmu a k zániku nájmov v jeho treťom (piatom, šiestom...) roku. To bude mať zrejmy negatívny dopad na životnosť a ekonomickú stabilitu poľnohospodárskeho podniku, zamestnanosť v obci a v neposlednom rade na starostlivosť o pôdu a poľnohospodársku výrobu.

Treba si uvedomiť, že nájomné vzťahy vznikajú v podmienkach slobodného trhu, realizujú sa nimi záujmy vlastníkov i užívateľov pôdy a sú výsledkom určitého kontraktáčného procesu (oferta, pripomienky, rokovania, akceptácia návrhu zmluvy atď.), ktorý vychádza z konkrétnych objektívnych podmienok a subjektívnych požiadaviek. Nájomné vzťahy vytvárajú základný právny predpoklad pre zabezpečenie riadnej starostlivosti o pôdu a zabezpečenie riadnej poľnohospodárskej výroby. Direktívnym zásahom štátu do samotnej existencie nájomných vzťahov dochádza k narušeniu stability podnikateľského prostredia tým, že sa nájomcovi odoprie majetkové právo, ktoré mu má, na základe slobodného dojednania s vlastníkom, ešte určitú dobu patriť a s ktorého existenciou vopred počíta pri svojej podnikateľskej činnosti. Nájomca nejde do vzťahu s tým, že predpokladá jeho skoršie ukončenie. Naopak, vstupuje do neho a aj jeho podmienky dojednáva práve s ohľadom na dohodnutú dobu nájmu a v nadväznosti na to aj vykonáva a plánuje svoju činnosť. Zásah, ktorý direktívne odníme nájomcovi jeho právo užívať pozemok a požívať jeho plody a úžitky, predstavuje neprijateľnú destabilizáciu podnikateľského prostredia. Navyše, takéto zásahy tým, že vytvárajú predpoklady pre nové prerozdelenie užívacích práv k poľnohospodárskej pôde odňatím týchto práv určitej skupine poľnohospodárov, znamenajú v podmienkach slobodnej trhovej ekonomiky (garantovaných Ústavou SR) celkom neprijateľné nerovnaké podmienky pre účastníkov hospodárskej súťaže. Je absolútne neprijateľné, že samotný predkladateľ návrhu zákona v Analýze vplyvov návrhu zákona na podnikateľské prostredie reflektuje navrhovanú zmenu § 14 zákona takto: „Negatívny vplyv na súčasných nájomcov pozemkov môže mať vypustenie prednostného práva nájmu po pozemkových úpravách, pre nových záujemcov o nájom pozemkov toto ustanovenie naopak bude mať pozitívny vplyv.“, čím sa neskrývane prihlasuje k selektívnemu prístupu k dvom rôznym skupinám účastníkov hospodárskej súťaže.

K námietke č. 3:

Ako už bolo naznačené vyššie, navrhované ukončenie nájomného vzťahu (teda odňatie majetkového práva) bez akejkolvek náhrady direktívnym zásahom štátu je neudržateľné i z hľadiska ústavnosti. Ústava SR zaručuje ochranu práv, nadobudnutých v súlade so zákonom. Zánik legitímne vzniknutých nájomných vzťahov dňom právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav alebo neskorším dňom uvedeným v tomto rozhodnutí (t.j. priamo zo zákona) predstavuje neprímeraný zásah do majetkových práv nájomcov i prenajímateľov. Dobrovoľne a legálne vzniknuté práva nemožno „len tak“ odňať, nevnímajúc ústavnoprávne princípy nedotknuteľnosti práv resp. proporcionality zásahu do práv (skúmajúc pri tom otázky nevyhnutnosti zásahu, primeranosti, verejného záujmu, náhrady, zákonnosti atď.). Článok 20 Ústavy SR garantuje ochranu majetku v jeho najširšom ponímaní, vrátane ochrany majetkových práv, medzi ktoré nepochybne patrí aj právo nájmu. Podobne aj čl. 1 dodatkového Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) garantuje ochranu majetku v zmysle jeho najširšieho možného vnímania, vrátane všetkých majetkových práv. Autoritatívne zrušenie existujúcich nájomných zmlúv priamo zákonom bez akéhokoľvek mechanizmu kompenzácie pre dotknuté subjekty (prenajímateľov a nájomcov) by tak na prvý pohľad predstavovalo neakceptovateľný zásah do práva na ochranu majetku garantovaného ako Ústavou SR, tak Dohovorom.

Pokiaľ ide o súčasnú úpravu § 14 zákona, netvrdíme, že je dokonalá a že nevyžaduje žiadnu úpravu. Súčasnú úpravu, aby sa zabezpečila kontinuita nájomných vzťahov po pozemkových úpravách, bolo zavedené novelou č. 145/2013 Z.z. s účinnosťou od 1.7.2013 a reagovalo práve na rozmáhajúci sa nežiaduci stav špekulatívneho

narúšania stability užívania a podnikania vstupom celkom nových subjektov do katastrálnych území, kde prebiehali pozemkové úpravy, zohľadňujúc pri tom práve ústavnoprávny kontext neproporcionálneho (a preto neprijateľného) zásahu do práv zmluvných strán.

Preto, popri našom návrhu na zachovanie doterajšieho práva pôvodných nájomcov na uzatvorenie novej nájomnej zmluvy, považujeme za vhodné aj iné alternatívne riešenie § 14 ods. 9, a to také, v zmysle ktorého by nájomné vzťahy schválením projektu pozemkových úprav nezanikali, ale nájomný vzťah medzi vlastníkom a nájomcom, založený pred schválením projektu pozemkových úprav, by trval za dohodnutých podmienok aj po schválení projektu pozemkových úprav k pozemkom tohto vlastníka v novom stave. Schválením projektu pozemkových úprav by sa zo zákona menil predmet nájmu z doterajších pozemkov tohto vlastníka na pozemky v novom stave a to bez potreby uzatvorenia novej zmluvy alebo dodatku. Navrhovaná alternatíva je ústavne konformná, nakoľko nedochádza k zásahu do práv vlastníka – doba nájmu aj ostatné podmienky nájmu ostávajú zachované (na rozdiel od doterajšej úpravy). Ak sa napr. vlastník zaviazal prenajať pozemok na päť rokov a po troch rokoch nastane schválenie vykonania projektu pozemkových úprav, je spravodlivé od neho požadovať, aby svoje pozemky v novom stave naďalej prenajímal za rovnakých podmienok aj na zvyšné dva roky, podľa pôvodne dohodnutej doby nájmu a ostatných dohodnutých podmienok. Zároveň to nevylučuje možnosť iných osôb uchádzať sa ako potencionálni noví nájomcovia o nájom daných pozemkov po uplynutí doby nájmu, či možnosť vlastníka po uplynutí doby nájmu prenajať pozemky inému nájomcovi alebo prevziať ich do vlastného užívania. Výber nájomcu a konkurenčný boj medzi poľnohospodármi sa má diať v podmienkach voľnej súťaže a slobodného trhu a nemá byť riadený direktívne. Aj toto alternatívne riešenie by malo pozitívny vplyv na stabilitu podnikateľského prostredia, keďže by sa ním vylúčil skokový zánik všetkých nájomných vzťahov v celom katastrálnom území s nepredvídateľným výsledkom nových vzťahov. Zároveň by sa vylúčili prípady, keď niektorí obhospodarovatelia vedia neoficiálnou cestou získať súpisy a mapy nových parciel skôr a dosiahnuť tak neférovú výhodu voči ostatným obhospodarovateľom (vďaka tomu môžu byť prví, ktorí oslovia vlastníkom s návrhom na uzatvorenie nájomnej zmluvy k novým pozemkom).

Zrušenie tzv. prednostného práva na uzavretie nájomnej zmluvy treba vnímať komplexne a ak je považované za neprimeraný zásah do práva vlastníka, treba povedať aj to, že zánik existujúcich nájomných vzťahov v dôsledku úradného rozhodnutia, ktoré sú založené na princípe zmluvnej voľnosti a zásade *pacta sunt servanda*, predstavuje výrazný zásah do práv vlastníka, ako aj práv nájomcu. Preto je potrebné pri úvahe o zrušení tzv. prednostného práva na uzavretie nájomnej zmluvy sa zamyslieť aj nad praktickými i právnymi dôsledkami a hľadať riešenie, ktorým sa súčasný model nahradí iným, vhodnejším modelom tak, aby sa vykonanie pozemkových úprav, z hľadiska usporiadania užívateľských vzťahov, neminulo svojmu účinku.

Pozornosť v tejto súvislosti upriamujeme aj na riziko porušenia všeobecných právnych zásad, konkrétne princípu právneho štátu, princípu právnej istoty a princípu predvídateľnosti práva. Uvedené vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej, aj keď štát nekoná retroaktívne alebo nezasiahne do nadobudnutých práv (čo v tomto prípade jednoznačne zasiahne), môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou, resp. neočakávanou zmenou pravidiel, na ktoré sa adresáti právnych noriem spoliehali, porušiť princíp právneho štátu. V rámci právneho štátu, v ktorom je okrem iného garantovaná právna istota vrátane ochrany legálne nadobudnutých práv, ako aj legitímnych očakávaní, a tiež trvácnosť a stabilita právnych noriem, je zakázaná svojvôľa v činnosti orgánov verejnej moci (PL. ÚS 3/09-378). Zároveň upriamujeme pozornosť aj na fakt, že návrh zákona je v rozpore so záväzkami vlády prijatými v programovom vyhlásení vlády. V danom kontexte poukazujeme na priority vlády SR uvedené v programovom vyhlásení vlády spočívajúce v posilnení stability a predvídateľnosti práva a princípu právnej istoty prostredníctvom zavedenia a dodržiavania legislatívneho procesu založeného na transparentnosti, na dôslednom posúdení a zhodnotení vplyvov (t.j. impact assesment), na účelnosti (t.j. aby plnili ciele, pre ktoré boli vytvorené a zároveň neúmerne neobmedzovali podnikateľskú aktivitu), na tzv. evidence based policy (t.j. aby rozhodovanie o verejných politikách a legislatíve bolo robené vždy na základe dôkazov) a na dodržiavaní princípu proporcionality.

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie až po akceptácii a zapracovaní predložených pripomienok.